

Klog Energi

Grøn omstilling på nordvestjysk

LOKAL OPBAKNING ER VEJEN FREM MOD LOKAL OG NATIONAL CO2 NEUTRALITET

Notat om model, som giver kommunerne kapacitet, ressourcer og udviklingsmuligheder, så udrulningstakten for vedvarende energi (VE) på land styrkes gennem utvetydig lokal opbakning.

Folketinget skal skabe og vedtage en model, hvor der kommer mærkbare lokale gevinster gennem et udviklingsbidrag i forhold til produktion af grøn strøm og anlæg til forædling af grøn strøm. Udviklingsbidraget skal medvirke til at nå de nationale mål om at sænke klimabelastningen og skabe et samfund med CO2 neutralitet.

Den lokale gevinst i form af et udviklingsbidrag skal dels styrke kommunen og dels tilgodese naboer, borgere og det lokale foreningsliv. Hverken staten eller individuelle private aktører kan løse en kompleks lokalt funderet opgave, som at planlægge for VE, sikre lokal opbakning og gå i dialog med udviklere og leverandører om at løse deres behov. Kommunen, hvor kommunalbestyrelsen er lokalsamfundets leder, kan løse de komplekse lokale opgaver, der er afgørende for udrulning af VE. Hvis der er en klar kommunal gevinst ved at være drivkraft for VE etablering, så er langt bedre muligheder for at nå målene for VE på land i 2030 og derved bidrage til det afgørende mål om CO2 neutralitet.

De nuværende principper for gevinstdeling til naboer, borgere og lokale foreningsliv skal også

videreudvikles. Lodsejere, der påvirkes af anlæg, skal eksempelvis have forbedret adgang til kompensation, i det deres boliger falder i værdi. Som det fremgår af dagspressen, er der eksempler på, at kreditforeningerne ikke vil udlåne til ejendomme, der ligger for tæt på VE anlæg.

PROBLEM

Det går for langsomt med at rulle VE ud. Der er et begrænset lokalt incitament til at bidrage til de nationale interesser om et grønnere, mere bæredygtigt og mere sikkert samfund gennem dansk produktion af VE. Samtidig repræsenterer elmarkedet enorme værdier, som ikke bidrager til udviklingen i områder af landet, som er velegnede til VE.

Dem der skal leve med vindmøller og solcelleanlæg mærker for lidt til værdiskabelsen. Der er kun få og små gevinster for kommunen og dens borgere ved at være hjemsted for VE-anlæg. Der ydes kun et symbolsk beløb til lokale foreninger gennem grøn ordning, som er koblet til hvor mange MW VE kapacitet, der rejses. Kommunen modtager intet. Der er private lokale ejere med små ejerandele. De fleste store ejere bidrager ikke nævneværdigt med indtægter til lokalsamfundet.

Der er med andre ord stort set ikke gevinster til lokalsamfundet fra VE-produktion, til trods for at en firdobling af VE på land er helt afgørende for samfundets grønne omstilling og klodens sundhedstilstand.

STRUER
KOMMUNE

HOLSTEBRO
KOMMUNE

Lemvig Kommune

LØSNING

En ny model for lokale gevinster skal skabe større kapacitet og nye incitamentter til at understøtte udrolningen af VE på land. Kommunen, som bidrager til samfundets grønne omstilling og indfrielse af de nationale klimamål, tilgodeses med et årligt udviklingsbidrag fra VE produktionen, således at kommunen:

- får ressourcer til sagsbehandling og partnerskabsamarbejde med virksomheder, udviklere og borgere der sætter tempo på den grønne omstilling (kapacitetsopbygning)
- Får indtægter til investering i klimatilpasning, biodiversitet, udvidelse og beskyttelse af natur og vandmiljø – også til gavn for livskvalitet og turisme – samt infrastruktur
- Får ressourcer til udvikling af erhvervsunderstøttelse, innovation, kompetenceudvikling og tiltrækning af arbejdskraft med afsæt i den grønne omstilling
- Får ressourcer til sammen med borgere og virksomheder at skabe fremtidens grønne og bæredygtige lokalsamfund
- Får indtægter øremærket til investering i udvikling af kommunen i form af udvikling af arealer til attraktive bolig og erhvervsgrunde.

Der er følgende to modeller for beregning af udviklingsbidraget:

MODEL 1, hvor indbetaling af et udviklingsbidrag til kommunen baseres på en ny model efter norsk forbillede med indførelse af et udviklingsbidrag på 4 øre pr kWh, hvor der tages udgangspunkt i den samlede årlige produktion af VE, så både eksisterende produktionskapacitet og ny produktionskapacitet udløser indbetaling til kommunen.

MODEL 2, hvor indbetaling af et udviklingsbidrag til kommunen bygger på den kendte model fra

den gældende VE lovs §14, hvor indbetaling er koblet til ny produktionskapacitet. Kommunen modtager fremover enten en betaling på 1 mio kr. pr. MW eller 50.000 kr. pr. MW årligt i 20 år.

Med en ny model for lokal gevinstdeling sikres både hastighed på udbygning af VE på land og et Danmark i større balance ved at belønne de områder, der går forrest med udbygningen af VE.

En sådan belønning skaber forudsætningerne for en tillidsfuld acceleration af lokalsamfundets innovation og udbygning af VE.

Udviklingsbidraget kan også tilvejebringes gennem en kombination af de to modeller.

Modellen for lokal gevinstdeling baseret på produktionskapacitet behandles ikke i nærværende notat. Kraka og DI har beskrevet en model jvf nedenfor.

VÆRDI

Indførelse af et udviklingsbidrag vil være et markant løft til arbejdet med at nå de nationale klimamål, udvikling af grønne vækstpotentialer og til erhvervsudvikling i kommuner med VE potentiale. Danske virksomheder og forskningsmiljøer har potentiale til at udvikle nye metoder og forretningsmodeller (Grøn IP - Intellectual Property) og blive markedsledende indenfor eksempelvis Power-to-X. Kommunerne kan være aktive medspillere i at understøtte denne værdiskabelse. Indsatsen vil skabe lokale arbejdspladser, basis for ny bosætning og lokal udvikling.

Danmark styrker forudsætningerne for at nå sine reduktionsmål for CO₂ i tide og kan samtidig investere i klimatilpasning og beskyttelse af biodiversitet gennem investering i natur- og vandområder.

STRUER
KOMMUNE

HOLSTEBRO
KOMMUNE

Lemvig Kommune

Forslaget om et udviklingsbidrag vil medvirke til at vende udviklingen i VE-producerende områder fra fald i antallet af borgere og i antallet af arbejdspladser til at man kan tiltrække begge dele. Det er afgørende i forhold til at styrke decentraliseringen og fremme et Danmark i balance, hvilket er en vigtig målsætning for Regeringen.

Kommunen bliver en meget stærkere aktør i udrulningen af VE. Regering, udviklere og ejere vil opleve kommunen med kapacitet til at være en stærk og udviklende medspiller. Der skabes langt bedre rammer for lokalt lederskab af den grønne udvikling, og bedre grundlag for at den yngre befolkning vil vælge et meningsfuldt liv midt i hjemstederne for den grønne omstilling.

FINANSIERINGSMODEL – MODEL 1 – BASERET PÅ DEN NORSKE MODEL

Udviklingsbidragene forslås at skulle finansieres med afsæt i den konkrete VE produktion i den enkelte kommunes område – både eksisterende

de produktionskapacitet og ny produktionskapacitet. Et løbende udviklingsbidrag vil sikre en belønning for at drive udviklingen af VE og samtidig give en tilbagebetaling fra tætbefolkede områder uden VE produktion til områder med VE produktion i stor stil.

Der er besluttet en reduktion af elafgiften, og dermed er der forudset et fald i de statslige indtægter. Formålet hermed er at fremme omstillingen til el og dermed den grønne omstilling.

Det løbende udviklingsbidrag foreslås finansieret via elafgiften, hvor et beløb svarende til 4 øre pr. produceret kWh reserveres til kommunerne. Der skal ske en årlig afregning mellem stat og kommunerne med afsæt i Energistyrelsens overblik over produceret (MWh) eller installeret (MW) VE i den enkelte kommune.

Table 1. VE i Lemvig Kommune, Holstebro Kommune & Struer Kommune aktuelt og beregning af provenu til de tre kommuner ved et udviklingsbidrag 4 øre pr. kWh af land VE.

Lemvig	MWh	Udviklingsbidrag pr. kWh	Årligt provenu, kr.
Vind 2022	458.761		
Sol 2022	62.820		
I alt 2022	521.580	4 øre pr. kWh	20.863.217
Holstebro	MWh	Udviklingsbidrag pr. kWh	Årligt provenu, kr.
Vind 2022	485.703		
Sol 2022	147.692		
I alt 2022	633.395	4 øre pr. kWh	25.335.802
Struer	MWh	Udviklingsbidrag pr. kWh	Årligt provenu, kr.
Vind 2022	150.037		
Sol 2022	4.313		
I alt 2022	154.349	4 øre pr. kWh	6.173.978

**STRUER
KOMMUNE**

**HOLSTEBRO
KOMMUNE**

Lemvig Kommune

Det vurderes, at tilførsel af et udviklingsbidrag til kommunerne vil sætte skub i udbygningen af VE på land og dermed målrettet fremme den grønne omstilling på en anden måde end blot gennem et prissignal. Der vil således uden nye statsfinansielle konsekvenser kunne indføres et løbende udviklingsbidrag, som vil styrke udbudet af grøn strøm.

ANDRE MODELLER

Der er andre bud på gevinstdeling. På vegne af Bevægelsen for vedvarende energi på land (KL, Hedeselskabet, Fugleværnsfonden, Kraka og DI) har Kraka og DI har 7. september 2023 lanceret udspillet: "10 giga på tavlen" – en model for hurtig VE-udbygning på land. Private aktører der opstiller VE anlæg skal finansiere en ny og større kompensation til lokalsamfund, kommune, lodsejere og ikke mindst provenu til investering i ny natur.

"Alliancen vedvarende energi – sammen om grøn strøm på land" (Dansk Erhverv, Vestas, Green Power Denmark, European Energy, Eurowind Energy, Norlys, Landbrug og fødevarer, NRGi & Andel) har 11. juli 2023 præsenteret et oplæg om "Tempo i udbygning af grøn strøm på land skal få Danmark ud af kriserne" I oplægget peges der på: "De kommuner, som sætter nye landvindmølleparker og solcelleparker op, skal derfor kunne beholde en større del af skatteprovenuet fra parkerne selv. Den kommunale indtjening fra jordskatter og erhvervsbeskatning fra ny sol og vind bør blive friholdt fra den kommunale udligning. Det vil betyde, at de kommuner, der gør meget for at få vedvarende energi op bliver belønnet direkte."

BAGGRUND

Det fremgår af regeringsgrundlaget fra december 2022, side 33 i kapitlet om udbygning af vedvarende energi: "vil regeringen se på om der kan etableres smidigere modeller for udbygning af havvind samtidig med, at samfundet sikres en rimelig del af indtægterne fra energiindvindingen på land og til vands – eventuelt i form af en opdateret koncessionsmodel". Det følger endvidere på side 42 at: Regeringen vil undersøge hvordan naboer og kommuner får bedst del i økonomiske gevinster ved at lægge jord til vedvarende energi på land. Eksempelvis ved etablering af energifællesskaber eller ved at udvide den nuværende VE bonusordning. Regeringen tilkendegiver på side 41, at "Regeringen vil modvirke centralisering og fastholde at det har en værdi i sig selv, at der i alle dele af landet er velfærdsinstitutioner, et levende erhvervsliv og arbejdspladser.

Regeringen og folketingets partier har 30. maj 2023 indgået en aftale "der fastlægger rammerne for danmarkshistoriens største udbygning af havvind på 9 GigaWatt der potentielt kan blive til 14 GW eller mere". Her fremgår det, at staten skal kunne opnå 20% ejerskab til vindmølle anlæg på havet.

STRUER
KOMMUNE

HOLSTEBRO
KOMMUNE

Lemvig Kommune